

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор!
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш; а не возьмеш малости і віри не возьмеш.
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслаєвих псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
тричі на тиждень і руских свят
і 1/2 год. пополудни.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під ч. І.
Л. Дембровського (Харуцини). Екпе-
диційні місця в Агенції Со-
коловського в пасажі Гансмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Рекламації неопечатаї вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Над-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дьякі і приватні донесеня по
3) с. від стрічки.

Справедлива поагода рускої справи.

(+) В останім числі натякнули ми лише, що адміністраційні органи найбільше грішать проти законности і справедливости, так що можна сказати, що у них майже затратило ся почуте законного і справедливого поступованя. Дійшло до того, що який небудь почтовий писарчина, або залізничий маніпулянт при продажі білетів, або податковий чи старостинський практикант поневіряє поважного руского селянина або міщанина, коли сей домагає ся свого права, або поважить ся лише рускою мовою до него обізвати ся. В шкільній адміністрації особливо в окружних радах піддержує ся не раз роками цілими загорільця-учителя, хоч він тяжко обидив сьвященника прилюдно в школі перед дітьми або перед громадою, або він грає ролю піоніра всепольської ідеї. В автономії громадській або повітовій піддержують урядові органи не раз найнікчемніші індивідуа, глядять кризь пальці на роздрануване громадского маєтку начальниками або писарями громадскими, щоби мати лише послупні орудія при всяких виборах.

Про вибори до всяких тіл репрезентаційних можна би писати цілі томи, а число заступників руского народу в соймі і в радї державній стає найліпшим доказом, чи тут поступовано законно і справедливо.

А коли раз глянемо в урядові становища, чи то в шкільництві, чи в судівництві, чи в адміністрації, чи по різних міністерствах, то переконаємо ся, що сьвідомому Русинови годї дeneбудь добити ся визначнійшого, а особливо начального становища урядового. Кілько є краєвих інспекторів шкільних, кілько окружних інспекторів, а кілько директорів шкіл Русинів? кілько президентів судових? кілько президентів повітових дирекцій скарбу? А по міністерствах із сьвічкою треба глядіти Русина і то найде ся случайно який хиба в маніпуляційній службі. Звичайно мусить Русин виречи ся своєї народности а навіть свого обряду, наколи хоче в адміністраційній службі зробити яку небудь кареру і се є також причиною, що лише виімково Русини горнуть ся до адміністраційної служби.

Всякі пропозиції до номінацій в адміністрації, а навіть покликуня і приділюване з Галичини до міністерств переходять через руки намісника, а навіть коли тут поведе ся Русинови попасти в пропозицію, то ще не раз міністер для Галичини піднесе проти него своє veto.

Отже на всіх тих в горі вказаних областях розкриєсь для нового намісника широке поле до діланя, а коли він при своїй рішучости і енергії, при своїй невтомимій діяльності схоче виконати запевнене дане прилюдно в соймі, схоче піддержувати і попірати свобідний розвиток культурний і національний Русинів, то тим прислужать ся не лише кравви, але і державі, тим способом зможе сповнити бажане висловлене цісарем в рускій справі.

Першим виступом в соймі, промовивши

в перший раз із свого становища також рускою мовою (чого попередні намісники не хотіли вчинити мимо домагань руских послів), зазначив новий намісник, що хоче вступити на дорогу справедливо-го поладжуваня рускої справи. Одначе тут не досить ще слів, а треба діл, треба цілковитої зміни системи на всіх областях адміністрації і урядованя, щоби усунути дотепершні кривди а завести вповні законне і справедливе трактованє руского народу яко рівноправного і рівновартного з народом польским в Галичині. Тоді установити наріканя і жалоби, тоді втихне недоволенє і огірченє, тоді не буде основи і причини до ніякої агітації.

Сьвято в Полтаві.

Заледви ми тріхи причепурили ся з пороху, яким припали наш «фрак, кляк і ляк», — вже і треба було спішити на запрошений обід до голови міста д. Трегубова. Чотири повозки зачали туркотіти по кільчастім полтавскім бруку. Але всеж таки в Полтаві ще ліпший брук як в Києві, хочай в обох тих містах зроблений в більших ріняків, укладаних на сторч, як се буває по наших менших місточках. По такій терлиці садить вихром російський «рисак», тягнучи за собою невеличкий фастоник на маленьких колесах і з таким малим сидженем, що дві особи доконче мусять обнимати ся, щоби не злетіли при скрутї. Тільки двокінні фякри мають боки і буду до зятяганя, а часто густо також гумові обручі на колесах.

У голови д. Трегубова прийняв нас господар і его сімья дуже сердечно, а надто найшов ся там гурток запрошених, дуже замітних гостей. І так був д. Хрульоф, директор двох банків, полтавского земского і петербурского, — впливова і знатна в будучности птиця в Росії; різбар Позен, згадуваний вже творець памятника Котляревского, д. Гнатевич, Галичанин, наш опікунчий дух і дорадник, професор німецкого языка при полтавскій реальній школі і другий професор той-ж школи, акліматизований Чех.

Не дав би я повного образу наших помічень на Україні, колиб тут не згадав про квас, сей національний трюнок майже в цілій Росії. Тим квасом ми найбільше любували ся за всі трюнки, таж бо і чудові були кваси на столї. Їх можна би пріврівняти з нашими овочевими винами, бо роблять із яблук, з порічок, з дєрену, але найбільше розповсюдженій, смачний і без всякого алькоголю є хлібний квас, роблений з хліба. Ось і дехто у нас висловив увагу, що у нас то і тяжко стати ельвтериком через те, що нема відповідного, неалькогольного трюнку, а ще тяжше приходить ся удержати тверезість між простолюдєм. На те пояснено нам, що і квас не є добрим ремедієм, бо він не ся на зимно, отже добрий тільки в літі, та і то скоро дасть пити ся. Найліпшим випробуванім средством тверезости і семейности є пите чаю. Чай не дасть випити ся душком, треба до него сісти, сербати поволи, він розгріває а не морочить, от і навязує ся розмова між почими чай і переходить довгий зимовий вечер приємно і пожиточно. Тому повинно ся як найусильнійше пропагувати за самоваром між простим народом та подбати о достарченє доброго і дешевого чаю.

При обіді було багато промов, з яких ми довідали ся дещо і про Полтаву. Давнійше були у Полтаві славні ярмарки, на які зїздили ся торговельники аж з далекого Сходу та з північних окраїн Росії. Обертали ся тут мільони, а сила всякого товару находила добре приміщенє і певний захист у великих складах та магазинах, які тут побудовано. Але з часом, коли потягнуто залізницю, а Полтава остала ся від них побіч, ував торговельний рух, місто збідніло, будинки опустіли, або розпали ся в румовище. І справді ми бачили у місті кілька таких величезних, партерових домів, побудованих з аркадами, які або перемінено на військові магазини, або зовсім оставлено на жертву зубови часу. Однак за старанєм городської управи і теперішного голови города, почало ся упорядковуванє міста. Особливо відколи повстала нова залізниця з прямим полученєм до Києва, Полтава зачала двигати ся зі свого упадку. Заведено водопроводи з фільтрованою водою з ріки Ворскли, електричне освітленє луковими лампами в цілім місті, телефони, а небавом має улекшити комунікацію електричний трамвай.

Та мимо того всего і мимо 60 тисячів мешканців, Полтава не робить вражіня великого міста, хочай має і дуже богаті склепи, гарні церкви, палати, театр, мужеску гімназію і реальну школу, жіночу гімназію і прогімназію, кадетский корпус, городску бібліотеку, музей, два памятники, добре удержані бруки і хідники, бульвари і публичні сади. А не робить тому вражіня наших міст, що ціла сповита і захована в зеленє дерев, в ті безконечні алеї височенних дерев, якими засаджені всі широченні улиці того прегарного города. Можна сьміло сказати, як се твердять самі-ж Українці, що Полтава се малий Київ, бо і всі стрімкі береги над рікою Ворсклою пригадують живо наддніпрянські яруги.

Розпроцавши ся з привітливими господарями, ми удали ся до «Европейської гостинниці», щоби нарадити ся, як розділити між себе репрезентованє різних товариств, яких мандатів було в двоє стілько, що нас репрезентантів. Отже передовсім розділено ті адреси, які були у нас в руках, до відчитаня кождому з делегатів, підчас торжественного засіданя городської думи, а крім того кождий одержав ще заступництво кількох товариств, яких він є членом, або виділовим. Рішено також зараз по прочитаню адрес віддалити ся з салі, щоби при евентуальній демонстрації, про яку вже ходили чутки, оминути всякий закид чи підозрінє, що ми як гості в чужій державі беремо в демонстрації участь. Наше становиско супроти закаузу відчитуваня адрес на українській мові рішено зазначити в инший спосіб.

Торжественне засіданє городської думи відбувало ся в салі Просьвітного Дому товариства ім. Гоголя. Се прямо театр, устроений зі смаком і комфортом. З широкої, догідної, входової сїни, де містять ся і гардероби, веде двоє камяних сходів до партерових місць і лож. По боках біжать широкі коритарі, а радше сальони, де публіка в антрактах може проходжувати ся догідно. На першім поверсі находить ся просторе foyer з отвертим балконом на фронті театру. В сій великій салі розміщені удачні портрети природної величини українських писателів: Кітків-Основяненка, Гулака-Артемовского, Котляревского, Шевченка, Гр. бінки, Костомарова і Куліша. Другий поверх так само уладже

ний догідно. Сама амфітеатральна саля має вид подовжного чотирикутника і уладжена на 1000 сидячих місць. Підвисшеня в партері досить знатне, так що вигляд для публики знаменитий. Орхестра заглиблена, сцена доволі широка, а надто і посідає знатну глибину. Театральна саля, як і побічні убіації мальовані на біло зі скромними, густовними золоченями.

Однак сегодня зелені гірлянди, перетикані ріжними чічками, прикрасили сьвяточно довгі галерії. Надто комітет переїс всі вінці згід пам'ятника Котляревського до салі торжественного засіданя в зго честь і розмістив їх на обох бальконах поміж гірляндами. Було тих вінців, як ми начислили, 38, в переважній часті металевих, а деякі з них величких розмірів і дуже гарного виконаня. Широкі ленти з написями додавали ще більше краси, а заразом торжественности сій вимовній декорації. Особливо галицькі синьо-жовті ленти, з синіми і золотими написями, як також червона лента «Просьвітлі» з золотою написю, звертали на себе загальну цікавість. Крім тих вінців було ще і вісім срібних, між якими відзначав ся гарним викінченням вінець від Тов. ім. Шевченка у Львові, а величиною вінець від київских писателів; ті срібні вінці зложено відразу до музея.

На отвертій сцені, до якої вело кілька сходів через закрите місце для орхестри, засіла городска дума в комплеті. Поважних і образонаних «батьків міста» має Полтава. Дві третини членів городської думи се люди з університетским образованием, більша частина тої решти посідає середне образование з покінченою прогімназією, а всего 6 є богатих кушців і підприємців з низшим образованием народної школи. При президиальнім столі засіли члени городської управи з широкими, срібними ланцухами на грудях, а серед них голова д. Трегубов і містоголова, сьвідомий і щирий Українець д. Маркович.

Засіданя отворив голова промовою на російській мові, в якій зазначив значіне і ціль сьвята, коротко розказав історію здвигненя пам'ятника і привитав сердечно делегатів і гостей. Відтак містоголова відчитав історичну записку про здвигнене пам'ятника, видану впрочім окремою брошурою. Там при кінци справозданя зазначено виразно культурно-національне значіне здвигненого пам'ятника для українського народа і української літератури. Опісля наступив реферат молодого київского ученого д. Стешенка, не тільки опрацьований знаменито, але і виголошений з великою вміlostію, зі спокоєм і унимаючою свободою. Деякі горячіші уступни і отвергі, а як на російські відносини, сьміливі поміченя, оплескувала публика демонстраційно і при кінци нагородила прелегента гучними оплесками.

Після сего програмового реферату, рішено в послідній хвилі допустити ще два надпрограмові реферати женщин, іменю п. Олени Пчілки і п. Ефіменкової, родовитої Московки. Перша з них закінчила свою промову українською апострофою і тим рідким словом немов зелектризувала цілу українську публику в аудиторії. Бура оплесків зірвала ся силою грому, а з салі було чути немов голое народної душі, оклики: просимо! ще по українськи! просимо! І довго мусіла бліда зі зворушеня женщина виходити перед сю публику, затронену в своїх найсьвятійших почуванях і кланяти ся на всі боки і заспокоювати розбурхані філії одушевленя, доки змогла виступити на естраду єї наслідниця. П-ні Ефіменкова заповіла зразу безсторонність, як родовита Московка, супроти нинішного сьвята і єго спрчинника Котляревського. Вказавши на невеличку літературну діяльність Котляревського, обнимаючи одну, хоч і геніяльну, але всеж таки тільки парафразу «Енеїду», одну оперету «Наталку Полтавку» і одну комедію «Москаль Чарівник», підняла прелегента питане: в чому лежить загадка величезного значіня і далекосяглих наслідків сєї спадщини по Котляревським? Ся загадка є для нас ясним як сонце і загальнозвісним фактом, але сконстатоване перед офіціальними, московскими сферами, та ще з уст Московки, що виною нинішного величавого сьвята є культурна і національна відрубність українського народа, було не малої ваги і пу-

блика оцінила се вповні, нагороджуючи прелегентку живими оплесками.

Тепер приступлено до відчитуваня адресів. (Дальше буде).

ШКІЛЬНИЙ УСТАВ ВИСШОГО МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТА

під управою

„Союза співацких і музичних товариств“

у Львові.

16. Тромбон (Туба).

Наука гри на тромбоні триває 6 літ.

Услівя прийнятя: Знане елементів музичної теорії, музикальний слух, здорові легкі і серце і покінчений 14. рік житя.

I. Кляса.

Наука подає ся тричі в тиждень для 4 елевів на годину.

Шкільна оплата вносить річно 75 корон річно.

Научний материял: Творене тону. Мажорні ліствиці у всіх ладах. Вправи Cornetti-oro, Belke, Fuchs-a. Етюди: Slam-и і Gallay-и. Дуети Cornetti-oro і Bertalotti-oro.

II. і III. Кляса.

Наука подає ся тричі тижнево для 4 елевів на годину. Елеви III. року побірають крім того безплатно по I. годині тижнево теорію музики і науку гри на фортеп'яні.

Шкільна оплата вносить річно для II. року 75 корон; для III. року 90 корон.

Научний материял: Мажорні і мінорні ліствиці у всіх ладах. Продовжене етюд Gallay-я, Belk-oro і Fuchs-a. Практичні вправи на основі етюд і дуети в Cornetti-oro, Bertolotti-oro Hofmann-a, Slam-и. — Спільна гра. Читане exabrupto і транспоноване.

IV. Кляса.

Наука подає ся тричі тижнево для 4 елевів на годину. Крім того побірають елеви безплатно по I. годині тижнево науку гармонії і гри на фортеп'яні.

Шкільна оплата вносить 120 корон річно.

Научний материял: Ломані акорди у всіх ладах. Труднійші етюди Gallay-я, Cornetti-oro, Belk-oro, Slam-и (I. свиток) і Hofmann-a. Дуети Bertalotti-oro. Сольові кусні Hofmann-a. Вправи в спільній грі, в дуетах, тріях і квартетах. Транспоноване і читане нот exabrupto.

V. Кляса.

Наука подає ся тричі тижнево для 4 елевів на годину. Побіч того побірають елеви безплатно по I. годині тижнево науку гармонії і беруть участь в щомісячних громадних продукциях.

Шкільна оплата вносить річно 150 корон.

Научний материял: Ломані септ-акорди. Труднійші етюди: Gallay-я, Belk-oro, Cornetti-oro і Slam-и (2. свиток). Етюди і квартети Pflieger-a. Дуети Bertalotti-oro. Сольові кусні, трія і квартети Sachs-a. Читане нот, транспоноване і вправа в грі на тубі.

VI. Кляса.

Наука подає ся тричі в тиждень для 4 елевів на годину. Побіч того слухають елеви безплатно по I. годині тижнево історії музики і беруть участь в щомісячних громадних домашніх вправах.

Шкільна оплата вносить річно 150 корон.

Научний материял: Сольові кусні, трія і квартети Sachs-a (продовжене), Scharschmitt-a і David-a. Сольові кусні з творів найзнаменитших композиторів. Читане exabrupto, транспоноване і вправи в грі на тубі.

17. Арфа.

Наука гри на арфі триває 6 літ.

Услівя прийнятя: Знане елементів музичної теорії, музикальний слух, почуте ритму, спосібна рука і покінчений 14. рік житя. На науку приймають ся елеви обоєго пола.

I. Кляса.

Наука подає ся тричі тижнево для 4 елевів на годину.

Шкільна оплата вносить річно 75 корон.

Научний материял: Bochs-a: „101 Exercitien“; Nadermann-a: „40 Studien (з 3. части єго школи); Zamar-u: „Exercitien“ і легкі сольові кусні.

II. Кляса.

Наука подає ся тричі тижнево для 4 елевів на годину.

Шкільна оплата вносить річно 75 корон.

Научний материял: Nadermann-a продовжене школи з 3. части. Етюди Bochs-a; Zamar-u варіяції; Godefroid-a 5 етюд; мельодийні сольові кусні.

III. кляса.

Наука подає ся тричі тижнево для 4 елевів на годину. Крім того побірають елеви безплатно по I. годині тижнево теорію музики і науку гри на фортеп'яні.

Шкільна оплата вносить річно 90 корон.

Научний материял: Bochs-и «30 етюд»; Nadermann-a «7 progressive Sonaten». Сольові кусні і дуети ріжних авторів.

IV. кляса.

Наука подає ся тричі тижнево для 4 елевів на годину. Побіч того побірають елеви безплатно по I. годині тижнево науку гармонії і продовжують гру на фортеп'яні.

Шкільна оплата вносить річно 120 корон.

Научний материял: Thomas-a «12 етюд»; Nadermann-a школа 4. часть; Godefroid-a сольові кусні і дуети, відтак твори Oberthür-a, Parish-Alavars-a, Zamar-и і др.

V. кляса.

Наука подає ся тричі тижнево для 4 елевів на годину. Крім того побірають елеви безплатно по I. годині тижнево науку гармонії і беруть участь в щомісячних громадних домашніх продукциях.

Шкільна оплата вносить річно 150 корон.

Научний материял: Bochs-и «55 етюд»; сонати Clementt-oro і Spohr-a; трія і квартети Гайдна, Pratte, Ries-a і др.

VI. кляса.

Наука подає ся тричі тижнево для 4 елевів на годину. Побіч того слухають елеви безплатно по I. годині тижнево історію музики і беруть участь в щомісячних громадних, домашніх продукциях.

Шкільна оплата вносить річно 150 корон.

Научний материял: Duzzi-oro: «10 grosse Etuden»; Bochs-и 8 прелюдій; Schnöcker-a: «Орхестральні студії». Parish-Alavars-a: «Фантазії і концертні твори. Твори Zamar-и і вправи в транспонованю.

18. Перкусійні інструменти.

Вправи в перкусійних інструментах сполучені з наукою теорії музики і тривають через два роки. Шкільна оплата вносить річно 75 корон. Наука уділяє ся двічі тижнево для 4 учеників на годину. Она обіймає вправи на тімпанах, касей, чівелях, тріянґлю, дзвінках і малім барабані.

19. Елементарна гра на фортеп'яні. (Побічний обовязковий предмет науки).

Наука триває через 2 роки по I. годині тижнево для 8 елевів на годину. Побирати сю науку обовязані всі елеви Інститута (з виїмкою елевів, що побірають сю науку яко головний предмет) в III і IV році науки.

Краєвий сойм.

На вчерашнім засіданю красивого сойму пос. Рувоский мотивував свої два внесєня, з яких в першім домагає ся заснованя в краю

акційного банку промислового з капіталом бо- дай 5,000.000 К. Край мав би приступити до се- го банку з квотою 1 міл. корон. Внесене пере- дано промислової комісії.

Друге внесене п. Рутовського домагає ся проекту закона про парцеляції більших посіло- стей. Внескодавець жадає деяких пільг при пар- целяції маєтків на річ купуючих сторін, але до- магає ся, аби закон обмежував парцеляцію ці- лого маєтку до якоїсь лише його частини. Крім то- го домагає ся утворення окремого кредиту парце- ляційного від краєвого Банку, або якої іншої інституції. Внесене відослано до аграрної ко- місії.

З черги промовляв пос. Шаєр за своїм внесеном на внесене нотаріату. Внесене відо- слано до правничої комісії.

Пос. Маревський мотивував своє внесене, аби призначено з краєвих фондів 1 мілліон корон на безпроцентові позички, сплачувані в 10 літах, почім внесене відослано до бюджетової комісії.

При кінці засідання намісник заявив, що з причини скликання державної ради наради союму будуть лише перервані до 30. с. м., почім сойм збере ся знова.

Засіданє покінчило ся о 3¼ год. попо- лудни.

Нинішнє засіданє сойму почало ся о год. 10½ відчитуванем наглядних внесень для пого- рільців Золочева, Монастириск і Лубянки в зба- раскім повіті (внес. пос. Остапчука). Внесеня від- дослано до бюджетової комісії з тим, що до завтра мають бути полагождені.

Дальше відчитано внесене пос. Олесницького в справі зміни краєвого статута і виборчої ор- динації. Внесене переказано окремій комісії, зложеної з 15 членів.

Внесеня пос. Гурика в справі перенесеня залізничої рампи в Станиславові і друге в спра- ві звільненя громад від порученого круг а діланя відослано до дотичних комісій.

Засіданє покінчило ся перед 3. год. попо- лудни.

НОВИНИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат. Чудо Ар- ханг. Михаїла; рим.-кат. Януарія. — В неділю: руско-кат. Созонта; рим.-кат. Евстахія.

— **Цісарський приказ до армії.** Цісар яко на- чальний полководець армії видав отсей денний приказ до війська: Важними державними справа- ми я займав ся в тім часі, який так радо був бим посьвятити сегорічним маневрам VII і XII корпусу. Поручивши мое заступство Его ціс. і кор. Високости, генералови кавалерії, архикня- зеви Францови Фердинандови, я знав з его до- песень про весь перехід маневрів і дізнав ся про сподіване мною вдоволенє, якого дізнав Его ціс. і кор. Високість, висказуючи похвалу і при- знанє для загального стану і вправности обох корпусів армії та получених з ними більших відділів угорської кравової оборони. На більших маневрах кавалерії я міг наглядно знова пере- свідчатися про їх примірну карність, провід і переведенє та про їх знаменитий уклад і високу боеву здібність всего війська, що брало участь в тих маневрах.

Чим основніше я пересвідчений про мі- літарну вартість, про повну пожертвованя, радну службу та про однодушнє співділанє всіх частин цілої моеї оружної сили, тим більше мушу і хочу стояти непохитно при ествую- чих і досвідчених єї урядженях. Най- знав передовсім мое військо, якого тревалу єпійність могли би ослабити одно- сторонні стремління, а се з огляду на ви- сокі задачі, які оно має сповняти для добра обох державних просторів монархії, — що ні- коли не зречу ся тих прав і сили, які прислугують єї найвишому полководцеві. Спільним і одноцілним таким як є, має стати мое військо, яко кріпка сила для оборони австро-угорської монархії проти всіх ворогів.

Вірна своїй присязі ціла моя оружна сила буде поступати дорогою поважного сповнення своїх обовязків, перенята тим духом єдності і згоди, який шанує всі народні ціхи і вигладжує всі суперечности, вихисновуючи замітніші пра- кмети народности для добра великої ціло- сти. — Хлопи, 16. вересня 1903. — Франц Йосиф в. р.

Цісарський приказ до армії викликав в ці- лій віденській прасі загальну сензацію, бо те- пер ясно стало, що нема й гадки про які-небудь уступки для угорської опозиції коштом поділу

армії на угорську і австрійську. Будапештєнська «Magyar Orszak» заявляла, що цісарський приказ прямо виключає полагоду нинішнього переселеня, і тому ся часопись визнає угорське населенє, аби не платило податків.

— **Цісарські жертви.** З нагоди свого побуту у Львові цісар призначив з власних фондів 15.600 К на добродійні товариства та інституції у Льво- ві. Між иншим цісар призначив для Рускої Бур- си промислової 400 К, а для християнських за- хоренок 600 К, з чого якусь квоту одержить певно і Руска Захоронка.

Крім того призначив монарх з власних фон- дів 2.000 К за помози для убогих в тих громадах комарнянського повіта, що лежать на просторі маневрів, а 800 К для таких громад городецького повіта.

— **Вписи до «Висшого Інститута музичного»** відбувають ся щоденно в кімнатах «Львівського Бояна» (ринок ч. 10. I. пов.) від 5—6. попол., в веділї і рускі свята від 11—12. передпол.

— **із Станиславова.** Надзвичайні загальні збо- ри «Товариства Руских женців» в Станиславо- ві відбудуть ся в кімнатах Інституту в суботу дня 19. вересня о 5. год. зглядно о 6. в справі іменованя почетного члена, на котрі Виділ всіх Ви. Членів сим запрошує.

— **200 К для убогих м. Львова.** Предметом на- рад на вчерашнім зазіданю міської ради у Льво- ві була спадщина по бл. п. архиеп. Йосифови Сембратовичеві, який помер в Римі в 1900. р і не оставив ніякого розпорядку що-до своєї спадщини. Ся спадщина складала ся з 5 К го- тівки, 700 К в вартісних паперах і 100 лясів російських, з яких 4 лясі виграли якісь без- вартісні предмети. З сего спадку мало би місто одержати до 200 К на фонд убогих. Пн. Чарне- цкий і Маркевич внесли, аби зречи ся участю зі спадщини, але рада більшостию голосів ухвалила поробити стараня о свою пайку, с. в о тих 200 корон.

— **Мобілізація львівського корпусу.** Як львівська польська праса хотіла в своїм часі позбутися ген. Гальгого і висилала его з цілим переми- ским корпусом на Балкан, так тепер віденська Zeit бажав вислати там львівський корпус з ген. Фідлером. Die Zeit дізнає ся — як твердять — з найпевнішого жерела, немов би близько бу- ла мобілізація XI львівського корпусу. Сей кор- пус мав вже закупити потрібні провіянти. Ко- мандав корпусу ген. Фідлер — як твердять Zeit — є з цілої армії найліпшим знатоком євро- пейської Туреччини.

— **Рентові оселі** ухвалені в соймі в 1901 р. на перекір Русинам товчуть ся цілі два роки з кр. виділу до міністерства і з поворотом і знова до Відня і т. д. Недавно повернув сей проект з міні- стерства рільництва до кр. виділу і до него долучило міністерство пятьдесят чотири сторо- ни заміток і заповіло, що се ще не всі приміт- ки, які міністерство найшло в проектї закона про рентові оселі. Отсе і найліпший доказ, чим пахнуть ті рентові оселі головно для нас Русинів. Однак се не спиняє польських послів форсу- вати в соймі дальше свій гакатистичний проект з рентовими оселями.

— **Нічємна кліка ренегатів** впала знова в ска- жений шал з нагоди сподіваної зовсім певно соймової ухвали на отворенє українсько-рускої гімназії в Станиславові, денунціюючи знова нашу молодіж та гімназії перед всепольськими га- катистами. Колиж одначе перше орган моско- вских наймитів денунціював свого часу нашу бідну гімназійну молодіж зовсім отверто, з рафинованою безстыдністю національного зра- дника і платного наємника, ворога рідного на- рода — тепер каже він денунціювати за себе... польским гакатистам! «Се «польскіє палтіки ударюют на то, что в малорусскіх гімназіях ва- спітується маладож в антирелігійном направле- нні і что она виходит із ніх є ваззреніями гай- дамакоф, а такіє ваззренія магут принєсти вред і польской національності і гасударству». — «почтенній» орган виічємнілх ренегатів тут ні при чім! — Пожалуста, батюшка! А звідки- ж всепольскі гакатисти навчили ся обкидати таким болотом нашу молодіж? Невже-ж най- шло-б ся у них таке болото, коли би ви, ніч- ємні ренегати, его в своїм «почтеннім» органі не намісили? До вас ходили они на науку, та піною вашої ренегатської скаженни годували они усі свої аргументи против всего, що руске. Не спихайте-ж отже тепер, юродиві діти, вини на «польскіє палтікоф». Коли народ під яр- мом гакатистів платати ме кривавими сльозами розпуки — нехай его сльози розтопленім оло- вом падуть на ваші нічємні душі, безстыдні раби й ренегати!

— **Звіт з діяльности Головного Виділу Руского Тов-а педаг. у Львові** за час від липня до серпня с. р.: В тім часі відбув виділ три засіданя, а то: 13. липня, 3. і 12. вересня. На сих засіданях по- лагоджепо отсі важніші справи: I. Одобрено начерк петиції до міністерства просьвіти о до- звіль на отворенє приватної женської семинарії учительської у Львові з викладовою мовою ру- скою і упрощено д-ра Коцюбу, котрий вигото- вив сей начерк, щоби заняв ся написанєм і ви- сланєм петиції. На слідуючім засіданю (3. ве-

ресня) прийнято до відомости, що др. Коцюба виіє петицію до міністерства через краву ра- ду шк. і що ся петиція при кінці серпня відій- шла вже до Відня, де, як можна надіяти ся, по- лагодять досить скоро. Тому рішив виділ оголо- сити, що ті учениці, котрі хотіли-б записати ся до семинарії, котру Руске Товариство педаг. на- міряє отворити. можуть вже тепер зголошувати- ся і вписувати- ся, а Товариство подасть їм таку поміч в науці, що з хвилею отвореня семинарії (найдалше з початком лютого 1904) будуть мо- гли здати вступний іспит до I. класи. — II. Упра- вильнено в подробицах справу коштів удержаня настоятеля Інститута св. Николая і рішено по- бирати в тім Інституті від питомців долату за окремого інструктора. — III. В наслідок того, що п. Конст. Малицка перенєсла ся на Буковину і зложила редакцію «Дзвінка», упрощено проф. Вас. Білецького, щоби вишукав відповідного ре- дактора, а поки сей не найде ся, щоби сам за- няв ся видавництвом «Дзвінка». IV. Рішено одо- брити умову, яку заклучила п. К. Малицка з Станиславським Бояном, і в спільці з ним вида- ти додаток музичний до «Дзвінка» і розіслати даром передплатникам. — V. Прийнято до відо- мости, що п. К. Малицка відказала ся від рему- нераций в квоті 400 К, яку призначив єї виділ за умістне і старанне виготовленє більшого Робін- зона, і ухвалено висказати їй за безкористолоб- ну працю горячу подяку. — VI. Поручено рефе- рентови філії, щоби порозумів ся з д-ром Ко- шевичем в справі основаня філії в Мостисках.

VII. Прийнято до відомости, що до Інститута св. Ольги прийнято 40 дівчат на удержанє дешевше і 12 дівчат на удержанє дорожше і ухва- лено, з огляду на досвід зроблений в минулім році, не приймати на часове приміщенє в Інсти- туті тих панночек, котрі приїжджають до Льво- ва на науку робіт, танців і т. п. — VIII. Одо- брено прийняте питомців до Інститута св. Нико- лая і до Бурси; до Інститута прийнято 50, а до Бурси поки-що 118 питомців. Прийнято також і тих 16 питомців, котрих Є. Ексц. Митрополит переіє зі своєї Бурси до Бурси Товариства педаг. і оплачує за кожного по 20 К місячно. — IX. Обговорювано також справа надзору і веде- ня господарства домашнього в Бурсі і ухвалено упросити на другого настоятеля Бурси п. Воло- димира Адрияновича, учителя гімназійного. — X. На просьбу «Жіночої Громади» в Бережанах ухвалено вислати їй ціярик і дати 50% опусту при закупі за готівку, а Сьвятоюрській Бурсі в Тернополі на єї прошенє дарувати часть видав- ництва Товариства. — XI. Ухвалено бирати при записих до виділової шк. ім. Шевченка вписове, а то: до клас I, II і III. по 6 К а до IV. і V. по 10. — XII. Ухвалено внести додатково пети- цію до Сойму о за помозу на курсе анальфа- бетів.

— **Російські жиди бунтують ся.** Від кишенів- ского погрому російські жиди шукали нагоди мести. Нагода найшла ся і потекла ріка крови в місті Гомель, могилівської губернії, яка грани- чить з Бесарабією. «Правіт. Вестник» подає ску- пі вісти про різню в Гомелі, але її сі вісти яр- ко освітлюють невідрадні відносини між жи- дами а християнським населенєм Росії. «В мі- сцевости Гомель, пише «Прав. Вест.» — настала дня 11. с. м. на торзі суперечка між мужиком а крамарем жидом. Від слів прийшло до завя- тої бійки між жидами а Росіянами. Коли по- ліція хотіла привернути спокій, жиди привитали єї камінями і дали кілька револьверових стрілів. На се поліція вистрілила у воздух. Підчас бійки жиди убили ножами одного Росіянина. Один жид і богато християн є легко ранених. — Дня 14. с. м. розрухи повторили ся. Російські робіт- ники з причини подій дня 11. с. м. нищили кра- ми в жидівській дільниці. Упали стріли. Кілька осіб погибло по обох сторонах. Війско, що по- явило ся на місці розрухів, жиди повитали стрі- лами. Салдати ужили оружя і ледви до вечера змогли привернути спокій. Того дня погибли 4 християни і 1 жид. Ранених є 5 християн і 9 жидів».

З Гомеля доносять, що розрухи мали по- вторити ся дня 15. с. м. і тому прибули там на той день урядники судові з губернатором. Поки- що в місті повний спокій, а торговельний рух відбуває ся дальше.

— **Два пожари.** «Місто Золочів горить серед бурі, просимо о один пожарний трен окремим поїздом. Староста і посажник». Сего змісту теле- грама наспіла вчера о 8. год. вечером до прези- дента Львова. Такий просьбі годі відказати і справді виїхала зі Львова одна сикавка з 9 стра- жаками, але аж о 1½ год. попівночи. Тимчасом в Золочеві горіло пів міста. Огонь вибух о 5. год. пополудни коло ринку на львівським перед- містю заседенім жидами. Буря, яка лютувала в цілій околиці Золочева, несла головні на всі сто- рони і розширила пожар на ціле передмістє львівське, глинянське і на частину Шляхів. Всі доми на тім просторі в числі понад 500 згоріли. Між иншими згоріли: стара і нова церква, руске при одство, суд (з частію актів) і два шпиталі. Хорих з загального шпиталя винєсено на поле. В жидівським шпиталі згоріла якась старушка. Кілька осіб попарило ся при огни, а один жид

згинув на удар серця. Більше людських жертв досі не стверджено. Огонь зльокалізовано над досвітлом, коли втихомпрела ся буря, але тоді горіли ще цілі Шляхи. Шкода мільйонна, поки що не дасть ся означити точно. Причина пожежу незвісна; говорять, що огонь вибух в домі якоїсь кравчихи, яка неосторожно обходила ся з веліком при прасованю.

Другий пожеж мабуть неменший, як можна вносити з телеграм, шалів вчера в Монастирських, бучацького повіта. В телеграмах зазначено, що згоріли цілі Монастирська і сусідні фільварки. З помочю прибули огневі сторожи з Підгайців і з Бучача. Чотири тисячі осіб остало без даху (Монастирська числять загалом 5.000 душ).

— **Краса рада шкільна** іменувала заступниками учителів в гімназіях: Волод. Кравського в Яслі, Івана Мацєвича і Івана Соболя в рускій гімназії у Львові, Каз. Струтинського в Станиславові, Войт. Войдилу в І гімн. в Тернополи, Івана Станецкого в рускій гімн. в Тернополи, Густ. Бавмфельда в Сяноку; в реальних школах: Стан. Сенка в Тернополи і Волод. Яresco в Ярославі; — перенесла між іншими: Стан. Маєвского з гімназії в Дрогобичі до Коломиї.

В народних школах перенесені учителі: Мих. Гарашкевич з шк. ім. Конарського до шк. ім. св. Антонія у Львові; Ігн. Вуйціцький з шк. св. Антонія до шк. ім. Зиморовича у Львові; Мар. Хшановска з фребл. шкільки до шк. ім. св. Антонія у Львові; Ів. Бенювский з Насовець до Купчинців; Петро Стефанів в Топорівців до Цуняви; Ванда Береска з Тисової до Полянців; Василь Романчук з Стремільча до Лешнева; Ант. Гацьків з Глиника до Волі мигової; — перенесені в стан супочинку: Олена Процишвинова в Оброшні, Мар. Зволінська в Угринові, Ант. Тарашук в Стриєві, Мих. Жарский в Башві долішній і Мих. Пик в Кульчицях.

— **Дрібні вісти.** При вчерашнім доповнючим виборі сеймового посла з курії більшої посіло-супі в Бережанах вибрано послом одноголосно дідича Николая Торосевича. — Правно-історичні іспити в вересневім речинці відбудуть ся на львівській університеті в суботу дня 19. с. м. — Віцепрезидент намісництва п. Ян Лідль виїхав вчера за кількатижневою відпусткою. — Саліни в Бохні мають замкнути з причини лихого і небезпечного доїзду.

Пам'ятаймо на Товариство допомоги церков імени св. Петра у св. Юра у Львові і вступаймо громадно в его члени. — Членська вкладка вносить: 1 К від особи а 5 К від церкви, громади, брацтва, товариства і т. п. річно і 1 К вписового одноразово.

Телеграми

з дня 18. вересня.

Відень. Цісар приїхав з Галичини вчера рано о год. 8¼.

Могач. Німецький цісар Вільгельм по кількадевній гостині в Могачі виїхав вчера кораблем до Відня.

Льондон. Міністер для кольоній Чемберлен міністер скарбу Рітше, і секретар стану для Індий Гамільтон подали ся до димісії, а король прийняв їх димісію.

Царгород. Від кількох днів приходять щораз грізніші вісти з Македонії про кроваві битви між ворохобниками а турецьким війском. Найбільші битви зведено в санджаку Серес і коло Монастиря.

Царгород. З Софії доносять, що болгарске правительство змобілізувало три дивізії війська, а протестуючому проти сего турецькому комісареві заявило, що мобілізація має характер оборонний а не зачпний.

Медіолян. Coggiore della Sera доносить, що в військових маґазинах в Неаполи приготавляють зимову одіж для 10.000 жовнірів, які мають вийти до Македонії.

Надіслане.

**ФІЗИКАЛЬНО-ДИЄТИЧНА
ЛІЧНИЦЯ**

д-ра Тарнавського

в Косові (за Коломиєю), ст. зел. Заболотів
отворена до кінця жовтня.

66 (6-10)

Товариство взаїмних обезпечень

„ДЖІСТЕР“

ЛЬВІВ
РИНОК Ч. 10.

ДІМ
„ПРОСВІТИ“

одинокє руске товариство асекураційне, заснованє в 1892. р.

обезпечает будинки, движимости, збіже і нашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишку з оплат розділяє межі членів яко звороти; в послідних трех літах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР

виплачує шкоди дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делегатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3.187.258 К.

ДНІСТРА

поліси приймають при позичках Банк краєвий і каси ошадности.

ДНІСТЕР

посередничить при обезпеченях на житє в краківскім Товаристві, відступає часть провізії з таких обезпечень на рускі добродійні цілі; для того на житє треба обезпечити ся тільки через „Дністер“.

ДНІСТРА

фонди вносять з кінцем 1902. р. 838.364 К і всі уміщені в цінних паперах пупілярних.

ДНІСТЕР

уділяє агєнції селянам особливо там, де єще не роблять дотеперішні агєнти.

ДНІСТРА

агєнти заробили вже 432 тисячів корон провізії.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

**Банку
Гіпотечного**

купує і продає

всікі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі деннім, не числячи ніякої провізії.

Найновіший твір

Л. Лопатинського

„ПАРАЦЯ“

комедия в 3 актах зі сьпівами
(з побуту літників)

відзначає ся невичерпним йовіальним гумором і жвавим діяльгом. Ся комедия збогачує знатно галерию тишів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розмішена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надєє ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упослідженим недотепом, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етїчної і патріотичної сьвідомости.

— Ціна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
6-10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	6-22	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор				
6-20	з Тернівців (Галацу), Чорткова, Делатина	6-30	до Підволочиска (Київа) Бродів дв. головний				
6-50	з Брухович, щод. від 1½ мая до 13. вер. як.	6-43	дв. Підзамче				
7-35	з Самбора (по отворено зал. Львів-Самбір)	6-45	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича				
7-40	з Янова	8-25	до Кракова (Відня, Праги), Берлина				
7-55	з Підволочиска, Бродів на дв. Підзамче	2-50	до Кракова (Відня, Праги), Берлина				
7-55	на дв. головний	9-05	до Лавочного, Хирова, Калуша				
7-45	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	9-15	до Янова				
8-10	з Станиславова (від 1. мая до 30. вер. як.)	9-25	до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)				
8-15	з Сокала, Рави рускої	9-40	до Белзца, Сокала, Любачева				
1-30	з Кракова, Відня, Праги, Берлина	10-35	до Чернівців, Потутор, Делатина				
10-25	з Яшова, Любачева	10-57	до Тернополи, Потутор, дв. 4 дв.				
11-15	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)	10-40	дв. гол.				
1-10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	1-14	до Янова від 17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.				
1-25	з Янова	1-55	до Пустомит 1. черв. до 13. вер. в нед. і сьв.				
2-15	з Підволочиска, Копичинців на дв. Пдз	2-10	до Брухович від 17. мая до 13. вересня				
2-30	на дв. голов.		в неділі і сьвяти				
3-14	з Брухович (15. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)	3-05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.				
4-35	з Стрия, Самбора, Скольного (1/5 - 30.9)	3-15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.				
5-06	з Підволочиска (Київа), Бродів на дв. Пдз.	3-25	до Рашева, Любачева				
5-30	на дв. голов.	3-30	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.				
1-40	з Чернівців, Ідкаї	3-40	до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)				
5-50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина						
5-55	з Белзца, Сокала, Любачева						
Ніч							
8-04	з Брухович (17. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	12-45	до Станиславова, Жидачева				
8-25	з Брухович (15. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	6-15	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави				
9-12	з Брухович (від 1. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)	6-30	до Янова від 17. мая до 13. вер. буден. дн.				
9-20	з Чернівців, Букарешту		а від 1½ до 1½ і від 1½ до 30, 1904. щоденно				
9-25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)	6-40	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова				
8-40	з Кракова, Відня, Берлина, Ясла, Риманова	7-10	до Сокала і Рави рускої				
2-31	з Самбора, Сянока (по отвор. шляху Львів-Самбір)	7-20	до Перемішля від 1. мая до 31. жовтня				
10-00	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	8-14	до Брухович (17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)				
10-07	з Підволочиска (Київа) Бродів на дв. Пдз.	9-00	до Підволочиска, Бродів гол. дворець				
10-02	на дв. голов.	9-20	дв. Підзамче				
10-20	з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша	9-55	до Янова від 17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.				
10-40	з Тернополи, Грималова на дв. Підзамче	10-42	до Ідкаї, Чорткова				
3-09	на дворець головний	10-55	до Кракова, Відня, Варшави, Праги				
3-30		11-00	до Підволочиска, Бродів дв. головний				
		11-24	дв. Підзамче				
		4-10	до Кракова, Відня, Праги, Самбора				
		5-50	до Брухович від 17. мая до 13. вер. щод.				

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до 5. години 59 минут рано.

Час середно європейский рїзнить ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12. год. 36. мин. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красіцьких ч. 5.) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети вського рода і розклади їзди.